

U 53/2025 vp
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kirjallinen asiantuntijalausunto
MmV 24.10.2025

Asia: U 53/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission asetusehdotuksesta ”Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028-2034 sekä asetuksen (EU) 2023/955 ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta”, jatkossa kumppanuusrahastoasetus (NRP-asetus), ja komission asetusehdotuksesta ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus talousarvion menojen seurantaa ja tuloksellisuutta koskevan kehyksen sekä unionin ohjelmia ja toimintaa koskevien muiden horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta”, jatkossa tuloksellisuusasetus

Yleiset huomiot

Rahastojen yhdistäminen kumppanuusrahastoksi voi olla toimiva ratkaisu, mutta siinä on myös riskinsä. On tärkeä varmistaa, että uudesta kumppanuusrahastosta ohjataan jatkossakin riittävästi rahoitusta aidosti vaikuttaviin luonto- ja ilmastotoimiin. Luonnonsuojeluliitto pitää hyvänä sitä, että luonnonsuojelun ja ilmastotoimien rahoitus näyttää kasvavan tulevalle rahoituskaudelle edes 35 prosenttiin, vaikka todellinen rahoitustarve onkin paljon enemmän. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että monimuotoisuustoimille ei ole korvamerkitty rahoitusta yhtä selvästi kuin aiemmin.

On hyvä, että *Do No Significant Harm* (DNSH) eli *ei merkittävää haittaa* -periaate on mainittu ja suuressa roolissa asetuksissa. Sen toimeenpano on kuitenkin kuluvalle rahoituskaudella ollut vielä vajaata, joten haitallisten tukien karsimisessa on yhä tehtävää.

LIFE-ohjelma on ollut merkittävä ympäristötoimien rahoittaja myös Suomessa. Suomi on saanut LIFE-hankkeita läpi paljon kokoaan enemmän. Esimerkiksi yksin nyt pyörivän [Priodiversity LIFE -hankkeen](#) EU-rahoitusosuus on peräti 30 miljoonaa euroa. LIFE-ohjelma nykymuodossaan ollaan lopettamassa, mikä ei ole hyvä ajatus. Jos näin kuitenkin kävisi, on luontotoimien sujuva rahoitus muilla keinoilla varmistettava. Tämä koskee myös kansainvälisiä LIFE-hankkeita.

Kumppanuusrahastoasetus

Luonnonsuojeluliitto on tyytyväinen, että asetuksen erityistavoitteen a) *tuetaan unionin kestävää vaurautta kaikilla alueilla* alakohdassa x) mainitaan kattavasti luonto- ja ilmastotoimia. Luonnonsuojeluliitto haluaa kuitenkin huomauttaa, että biotalouden edistäminen on isolla todennäköisyydellä ristiriidassa kohdan muiden tavoitteiden kanssa, ellei luonnonvarojen käytölle ole asetettu kestäviä reunaehtoja. Tämä on tilanne esimerkiksi Suomessa jo valmiiksi liian suurten hakkuumäärien suhteen. On hyvä, että luontoteemoja on tunnistettu myös erityistavoitteen d) *ylläpidetään elämänlaatua unionissa* alla, ne tulisi nostaa vielä selvemmin esiin tässä yhteydessä.

Luonnonsuojelun rahoitusta tullaan ilmeisesti jakamaan jatkossa kumppanuussuunnitelmien kautta. Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, että asetukseen on selkeästi kirjattu, että kumppanuussuunnitelmalla edistetään unionin ilmasto- ja ympäristötavoitteita ja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenmaiden on kohdennettava vähimmäisprosenttiosuus rahoituksesta.

Luonnonsuojeluliiton mielestä jäsenmaiden tulisi kumppanuussuunnitelmissaan osoittaa selvä enemmistö rahoituksesta ilmasto- ja luontotoimiin. Suunnitelmien tulisi vastata kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa sekä ennallistamissuunnitelmissa asetettuihin tavoitteisiin.

Tuloksellisuusasetus

Komission tuloksellisuusaseuksen tavoitteet hallinnollisen taakan vähentämisestä, luotettavuuden ja läpinäkyvyyden parantamisesta sekä budjetin varojen paremmasta seurannasta ovat kaikki kannatettavia. On hyvä, että rahoituksen horisontaalisista periaatteista erityisesti *ei merkittävää haittaa* -periaate on hyvin läsnä tuloksellisuusasetuksessa. Sen vahvasta toimeenpanosta tulee huolehtia erityisesti haitallisten tukien karsimiseksi.

Asetuksen mukaan jäsenmaat laativat kansalliset kumppanuussuunnitelmat, joissa määritellään tavoitteita ja niiden pääsyä mittaavia indikaattoreita. Komissio aikoo siirtyä enemmän tulosperustaisuuteen rahoituksen myönnössä.

Komissio esittää, että ohjeistuksissa eriteltäisiin tilanteet, jolloin *ei merkittävää haittaa* -periaatteen soveltaminen ei olisi ehkä mahdollista tai asianmukaista. Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, että *ei merkittävää haittaa* -periaatetta ei jätetä soveltamatta liian köykeisiin perustein. Tällaisiin tapauksiin tulee olla hyvin painavat syyt ja jäsenmailta vaatia kattavat perustelut soveltamatta jättämisestä.

Valtioneuvoston kanta

Jo rahoituksen prioriteeteissa tulee mainita ympäristö puolustuksen ja kilpailukyvyn rinnalla.

Hyvää on, että valtioneuvosto katsoo, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista komission esityksen mukaisesti, samoin Suomen kannassa on maininta ennallistamisen rahoittamisesta. Ennallistamistoimet tulisi olla mainittuna myös maataloutta käsittelevien huomioiden yhteydessä. Samoin luontokadon torjunta ja EU:n monimuotoisuustavoitteiden saavuttaminen tulisi olla selvästi mainittuna Suomen kannassa.

Maataloutta koskevia kohtia kommentoimme vielä erikseen tänään sitä koskevassa asiantuntijalausunnossamme ja yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevia osia erikseen sitä koskevassa kirjallisessa asiantuntijalausunnossamme, jonka lähetämme 25.11.

Lisätietoja

- monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka, p. 040 504 2989, liisa.toopakka@sll.fi
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi